

*Питайчук Л.**

РОЗБУДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ БАЗИ ДАНИХ СПОН

This article deals with the consequences of implementation of the «System of Personal Registration of Population» data base in Russia.

У статті йдеться про особливості дотримання інформаційної безпеки при впровадженні бази даних «Система персонального обліку населення» в Росії.

Ідея створення загальнонаціональних баз даних (БД), в яких знаходиться інформація про населення країни, далеко не нова. Багато країн світу, в першу чергу розвинені (як, наприклад, Великобританія), давно розробили концепції створення єдиної БД обліку населення і успішно їх реалізували. Це є актуальним і для Російської Федерації, що вирішила наслідувати приклад світової спільноти і також розробила власну концепцію створення Системи персонального обліку населення (СПОН). Проте соціальні, політичні та економічні реалії РФ вимагають перегляду питань, що стосуються інформаційної безпеки СПОН. З точки зору авторів, при впровадженні будь-яких БД типу СПОН окремо на передньому плані повинна розглядатися концепція розбудови інформаційної безпеки.

В нашому дослідженні різнобічно вивчені існуючі загрози та визначені шляхи їх подолання. Тут викладаємо лише деякі з них, які на думку авторів є найважливіші.

Концепція створення системи СПОН у Росії була підготовлена Міністерством економічного розвитку і торгівлі РФ і схвалена розпорядженням Уряду РФ №748-р від 9 червня 2005 року [1].

В основу системи був покладений «Державний реєстр населення», що включав унікальний для кожної людини ідентифікатор персональних даних та відповідні йому біометричні дані [3].

У 2005-2006 рр. тема персональних даних не раз викликала бурхливу громадську дискусію з точки зору дотримання інформаційної безпеки. Громадяни, політики, державні службовці висловили численні побоювання, пов'язані з можливими загрозами правам та свободам людини і громадянина, а також безпеці держави у зв'язку зі створенням системи персонального обліку населення [1].

Основне занепокоєння громадян і правозахисників викликала ідея присвоєння кожному громадянину персонального номера – єдиного ідентифікатора персональних даних (ІПД), який в деякій мірі є аналогом електронного посвідчення особи. Також турбувала можливість впровадження єдиної БД персональної інформації, яка б розміщувалася на єдиному сервері: її безпека викликала серйозні сумніви. Саме тому у 2006 році була створена нова концепція цієї БД.

У нових принципах СПОН спеціально обумовлювалося, що ІПД не може бути використаний для ідентифікації особи. Крім того, в межах СПОН не повинен був створюватися

* студентка 4 курсу спеціальності «Міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Чичкань І.В.

«загальний» реєстр населення, а мав відбуватися обмін інформацією між відомствами. Обмін інформацією мав бути строго регламентований, а громадянин повинен був мати змогу перевірити, коли і в яких обсягах відомства обмінювалися інформацією про нього. Така концепція була схвалена правозахисниками [2]. Ця конфігурація БД була прийнята, і тоді ж було визначено, що там має бути шість полів – прізвище, ім'я, по батькові, стать, дата народження, рік народження [5].

На сьогодні БД СПОН все ще знаходиться на етапі формування – згідно з планом 2006 року, вона має створюватися сім років. Проте, незважаючи на нову концепцію і державний контроль, більшість росіян мають сумніви у доцільності впровадження такої системи БД саме із міркувань безпеки. Одна з причин полягає в тому, що на сьогодні в Росії за певну суму можна отримати будь-яку БД. Наприклад, ще в 2004 році БД «Доходи фізичних осіб (Москва) за 2003 рік» з інформацією, призначеною для Пенсійного фонду та податкових органів, можна було придбати всього за 50-200 доларів США [3]. Та й на сьогодні ситуація не поліпшилась. Варто лише ввести у будь-яку пошукову машину запит «купити базу даних» – і одразу потрапляєш на сотні форумів, де люди продають, купують і діляться враженнями від покупки БД різних рівнів необхідності і вартості.

Практика щорічних витоків з державних і приватних організацій свідчить, що на ринку існує стійкий попит на персональні дані. У Росії він задовольняється майже повністю: на чорному ринку пропонуються БД різних міністерств і відомств. Таким чином, можна з великою долею вірогідності стверджувати, що персональна інформація, яка буде доступна в єдиному вигляді через СПОН, потрапить на прилавки торговців даного виду товаром [4].

Проблеми також можуть виникнути і через безграмотність у сфері високих технологій та низького рівня комп'ютеризації країни. Ніколи не можна виключати прогалини в технічному захисті даних і недооцінювати можливості хакерських атак. А враховуючи важливість БД, то їх реалізацію можна прогнозувати з великим рівнем вірогідності.

У ролі висновків пропонуються конкретні кроки щодо розбудови інформаційної безпеки при впровадженні глобальних БД. По-перше, слід організувати систему державного управління таким чином, щоб звести до мінімуму рівень корумпованості і нечесності чиновників, що мають доступ до даних. По-друге, необхідно підвищувати рівень комп'ютерної грамотності тих, хто має доступ до БД, зокрема ширше організувати інформування в галузі комп'ютерної безпеки. По-третє, для технічного захисту баз даних від хакерських атак слід забезпечити фізичну цілісність серверів, де знаходяться БД, і залучати для їх обслуговування ІТ-спеціалістів найвищого рівня.

Література

1. Справка по системе персонального учета населения (СПОН) [Електронний ресурс] // Информационное общество и общества знаний: новости, события, комментарии, аналитика... – 25.07.2006 – Режим доступу: www.ifar.ru/pr/2006/060725aa.doc
2. Представлена новая концепция СПОН [Електронний ресурс] // Security Lab – 28.07.2006 – Режим доступу: <http://www.securitylab.ru/news/271267.php>
3. Персональные данные всех россиян объединят в единую базу [Електронний ресурс] // Security Lab – 15.06.2005 – Режим доступу: <http://www.securitylab.ru/news/215586.php>
4. Безопасность общенациональной базы частных данных [Електронний ресурс] // Security Lab – 01.12.2005 – Режим доступу: <http://www.securitylab.ru/opinion/242541.php?R1=RSS&R2=allnews>
5. Насакин Р. Слив утечек [Електронний ресурс] // КомпьютерраOnline – 27.03.2007 – Режим доступу: <http://www.computerra.ru/focus/312185/>